

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive study) เพื่อศึกษา การรับรู้และความไม่พึงพอใจต่อภาพลักษณ์รูปร่าง และ ความสัมพันธ์ของดัชนีมวลกายกับการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่าง ความไม่พึงพอใจในรูปร่างกับการใช้ยาลดน้ำหนักในนักศึกษาหญิง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ นักศึกษาหญิงที่อาศัยอยู่ในหอพัก อาคาร 8 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 636 คน (สำนักงานหอพักนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2556) คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางการสุ่มตัวอย่างของยามานะ (Yamane, 1973) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ($Z=1.96$) เมื่อความคลาดเคลื่อน (E) เป็น 5 % ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (convenience sampling) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 282 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ประกอบด้วย

1) แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระดับชั้นเรียน น้ำหนัก ส่วนสูง การลดน้ำหนัก ใน 1 ช่วงปีที่ผ่านมา

2) แบบสอบถามการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างของตนเอง (BSQ-34) (Cooper & C.G. Fairburn (1986) ทั้งหมด 34 ข้อ แต่ละข้อจะแบ่งเกณฑ์คะแนนไว้ตั้งแต่ 1-6 ดังนี้

ไม่เลย	=	1 คะแนน
นานๆ ครั้ง	=	2 คะแนน
บางครั้ง	=	3 คะแนน
บ่อยๆ	=	4 คะแนน
บ่อยมาก	=	5 คะแนน
ทุกครั้ง	=	6 คะแนน

การแปลผลคะแนนรวม ทำโดยการรวมคะแนนของแบบสอบถามทั้งฉบับ ซึ่งมีคะแนนเต็ม 204 คะแนน แปลผลได้ดังนี้

คะแนนรวม	การแปลผล
< 80	ไม่มีความวิตกกังวลในรูปร่าง
80-110	ความวิตกกังวลในรูปร่างระดับต่ำ
111-140	มีความวิตกกังวลในรูปร่างระดับปานกลาง
>140	มีความวิตกกังวลในรูปร่างระดับสูง

3) แบบสอบถามความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์รูปร่างของตนเอง(BSS) (Barbara L Andersen (1991) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินตัวเองเกี่ยวกับความไม่พอใจในรูปร่างของตน มีทั้งหมด 16 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนน 7 ระดับ ตั้งแต่ พึงพอใจมากที่สุด “very satisfied” จนถึง ไม่พึงพอใจมากที่สุด “very dissatisfied” ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	=	1 คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	=	2 คะแนน
พึงพอใจเล็กน้อย	=	3 คะแนน
เฉยๆ	=	4 คะแนน
ไม่พึงพอใจเล็กน้อย	=	5 คะแนน
ไม่พึงพอใจปานกลาง	=	6 คะแนน
ไม่พึงพอใจมากที่สุด	=	7 คะแนน

การแปลผล การแปลผลออกเป็นสามส่วนคือ ท้วไป ส่วนหัว และส่วนลำตัวคะแนนที่สูงขึ้น แสดงให้เห็นความไม่พึงพอใจของร่างกายมากขึ้นคะแนนทั้งหมดมารวมกันเพื่อวิเคราะห์และแปลผลทางสถิติดังนี้

ส่วนของร่างกาย	การรวมคะแนน
ท้วไป General Factor	คะแนนรวมทั้งหมด 16 ข้อ
ช่วงหัว Head	คะแนนรวมข้อที่ 1 - 7
ช่วงลำตัว Body	คะแนนรวมข้อที่ 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16

ส่วนทั่วไป (คำนวณจากคะแนนรวมทั้งหมด 16 ข้อ)

< 16	คะแนน	=	พึงพอใจมากที่สุด
16 - 31	คะแนน	=	พึงพอใจปานกลาง
32 - 47	คะแนน	=	พึงพอใจเล็กน้อย
48 - 63	คะแนน	=	เฉยๆ
64 - 79	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจเล็กน้อย
80 - 95	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจปานกลาง
96 - 112	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจมากที่สุด

ช่วงหัว(คะแนนรวมข้อที่ 1 - 7) และ ช่วงตัว(คะแนนรวมข้อที่ 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16)

< 7	คะแนน	=	พึงพอใจมากที่สุด
7 - 13	คะแนน	=	พึงพอใจปานกลาง
14 - 20	คะแนน	=	พึงพอใจเล็กน้อย
21 - 27	คะแนน	=	เฉยๆ
28 - 34	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจเล็กน้อย
35 - 41	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจปานกลาง
42 - 49	คะแนน	=	ไม่พึงพอใจมากที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ผู้ศึกษาได้ตรวจสอบ Content validity โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินด้านสุขภาพและโภชนาการ 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญพฤติกรรมจิตวิทยาในวัยรุ่น 1 ท่าน ได้พิจารณาตรวจสอบให้มีความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัดตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

2. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) โดยแบบทดสอบซ้ำ (Test reset) โดยนำแบบสอบถามการรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างของตนเอง (BSQ-34) และ แบบสอบถามความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์รูปร่างของตนเอง (BSS) ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและได้แก้ไขปรับปรุงแล้วตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้แบบสอบถาม (try out) กับกลุ่มนักศึกษาหญิง 20 คน ก่อนที่จะนำมาไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง และนำไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (reliability) โดยคำนวณค่า Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.7 ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อมั่น

3. การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาคั้งนี้ ผู้ศึกษามีกระบวนการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างโดยขออนุมัติคณะกรรมการจริยธรรมหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการชี้แจงผู้ศึกษาได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างรับทราบทุกประเด็น เพื่อขอความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการศึกษาโดยสมัครใจ พร้อมกันนั้นก็ได้อธิบายให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีสิทธิที่จะไม่ให้ข้อมูลหากไม่สบายใจ และสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ทุกเมื่อหากต้องการ โดยจะไม่มีผลเสียใดๆ ข้อมูลจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและข้อมูลที่ได้มาจะนำมาใช้เฉพาะในการศึกษาคั้งนี้เท่านั้น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้ผู้ศึกษาใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไปติดต่อหอพักนักศึกษาหญิง อาคาร 8 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

4.2 เก็บข้อมูลที่หอพักนักศึกษาหญิง อาคาร 8 ขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสอบถามด้วยตนเองตั้งแต่เดือน มกราคม - เมษายน 2557

4.3 เก็บข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง และรวบรวมข้อมูลทั้งหมดในอาทิตย์หลังการแจกแบบสอบถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วย

1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายลักษณะของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้ภาพลักษณ์รูปร่างและความไม่พึงพอใจในภาพลักษณ์รูปร่างของตนวิธีการลดน้ำหนัก

2) สถิติที่ใช้ศึกษาหาความสัมพันธ์ใช้การทดสอบไคสแควร์กำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05

6. สถานที่ที่ใช้ในการดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่